

Η γοητευτική Καλαμπάκα (5.700 κάτοικοι, ο δήμος το 2011: 21.280) απλώνεται στη σκιά των βράχων των Μετεώρων. Δίπλα της βρίσκονται οι βράχοι Αγιά και Άλσος, όπου άλλοτε υπήρχαν τα μοναστήρια των Αγίων Αποστόλων της Αλύσεως, του Αποστόλου Παύλου και του Αϊ Λια.

Για την προέλευση της λέξης Καλαμπάκα οι γνώμες δίστανται. Άλλοι λένε ότι προέρχεται από το τουρκικό Καλέ Μπακ, που σημαίνει φρούριο ορατό. Άλλοι την αποδίδουν στο βυζαντινό επώνυμο Καλεμπάκης. Στα χρόνια του Αλή πασά, πάντως, υπήρχε άρχοντας των Τρικάλων που ονομαζόταν Ιωάννης Καλαμπάκας και στον οποίο ο πασάς των Ιωαννίνων είχε χαρίσει τουρκική πανοπλία. Στην Καλαμπάκα τερματίζει η γραμμή των παλιών Θεσσαλικών Σιδηροδρόμων. Η πόλη συνδέεται οδικά με όλα σχεδόν τα χωριά της Δυτικής Θεσσαλίας.

Ιστορική είναι η εκκλησία της παλιάς μητρόπολης (Παναγιά) που χτίστηκε το 1170. Για την οικοδόμησή της χρησιμοποιήθηκαν και υλικά από αρχαίο ναό. Ο μαρμάρινος άμβωνας ορθώνεται στο μέσο του ναού, ενώ το Κιβώριο και το Σύνωθρο τοποθετήθηκαν δίπλα στην Αγία Τράπεζα. Αγιογραφίες της χρονολογούνται τον ΙΓ', ΙΔ' και τον ΙΣΤ' αιώνα.

Η Καλαμπάκα είναι η αφετηρία για τις επισκέψεις στα Μετέωρα. Αυτοκινητόδρομος οδηγεί μέχρι το χωριό Καστράκι κι από εκεί μέχρι τις ρίζες των τρομερών βράχων. Παλιότερα, το ανέβασμα στα μοναστήρια γινόταν με δίχτυ δεμένο σε βαρούλκο. Τώρα έχουν κατασκευαστεί στους βράχους σκαλιά.

Τηλέφωνα: Αστυνομία 2043.20.76.100. Δήμος 243.20.22.346, 243.20.22.339. Γραφείο Τουριστικών Πληροφοριών Δήμου 243.20.24.444. Κέντρο Ανάπτυξης Καλαμπάκας Πύλης 243.20.25.370. ΟΤΕ 243.20.75.599. Ταξί 243.20.22.310. Κέντρο Υγείας 243.20.22.222, 243.20.24.044.

Η ιστορία της Καλαμπάκας
(Μετέωρα)

Η δεύτερη, μετά την αρχαία Τρίκκη, σε σπουδαιότητα πόλη της Ιστιαιώτιδας ήταν το Αιγίνιο.

Στα 171 π.Χ., την κυρίευσε ο βασιλιάς της Μακεδονίας, Περσέας. Στα 167, τη λεηλάτησαν οι Ρωμαίοι. Η μεσαιωνική πόλη Σταγοί επισκίασε το όνομά της. Προήλθε από τη ρήση «Στους

Αγίους» (Στ' Αγίους, Σταγούς), στον τόπο δηλαδή των Αγίων Μοναχών, κατά τον ίδιο τρόπο που η Κωνσταντινούπολη έφτασε να λέγεται Ισταμπούλ (από τη ρήση «Εις την Πόλη»). Όπως και τα Τρίκαλα, μετά την άλωση της Κωνσταντινούπολης από τους Φράγκους πέρασε στην κυριότητα του Δεσποτάτου της Ηπείρου.

Οι παράξενοι βράχοι των Μετεώρων είναι γεωλογικό φαινόμενο που οφείλεται κυρίως στην ατμοσφαιρική διάβρωση. Αποτέλεσαν πόλο έλξης για τους μοναχούς, από τον ΙΑ' αιώνα. Βρήκαν στις σπηλιές των βράχων ιδανικό τόπο για να απομονωθούν και να αφιερωθούν στην προσευχή και την πνευματική άσκηση.

Ο πρώτος που έχτισε μοναστήρι στους βράχους των Σταγών ήταν ο ηγούμενος της μονής Δουπιάνης, Νείλος, ανάμεσα στα 1358 και 1368. Τον ίδιο καιρό, ο άγιος Αθανάσιος ο Μετεωρίτης και ο πνευματικός του πατέρας, Γρηγόριος, κατοίκησαν στον ναό των Ταξιαρχών του Στύλου, του βράχου που ονομάστηκε του Αγίου Πνεύματος. Λίγο αργότερα, ανέβηκε στον Πλατύλιθο όπου έκτισε το μοναστήρι της Μεταμόρφωσης που με τον καιρό εξελίχθηκε στο πιο ονομαστό της περιοχής. Ο Αθανάσιος μετονόμασε τον Πλατύλιθο σε Μετέωρο κι από αυτόν η περιοχή όλη πήρε το όνομα Μετέωρα. Στο μοναστήρι της Μεταμόρφωσης εγκαταστάθηκε ο γιος του Συμεών Ούρεση, Ιωάννης, που πήρε το όνομα Ιωάσαφ. Όταν το 1383 πέθανε ο άγιος Αθανάσιος, ο Ιωάσαφ πήρε τη θέση του ηγούμενου. Στα 1388, μεγάλωσε τον ναό της Μεταμόρφωσης και το 1390 βοήθησε στην αναβάθμιση του μοναστηριού της «Υψηλότερης» στον απέναντι δυσπρόσιτο βράχο.

Στον κάμπο, σφάζονταν για την κατοχή της Θεσσαλίας Βυζαντινοί, Φράγκοι, Σέρβοι,

Αλβανοί κι έπειτα και Τούρκοι. Στα βράχια, οι μοναχοί πλήθαιναν και τα μοναστήρια τσακώνονταν για τα πρωτεία. Στην αρχή, επικεφαλής ήταν της Δουπιάνης. Μετά, έγινε του Μετέωρου. Οι Τούρκοι τα σεβάστηκαν και τους παραχώρησαν προνόμια που τα οδήγησαν σε μεγάλη ακμή.

Τον ΙΣΤ' αιώνα, ιδρύθηκαν δυο ακόμα μεγάλα μοναστήρια, του Βαρλαάμ και του Ρουσάνου. Και άλλα μικρότερα: Έφτασαν τα 14. Τον ΙΖ' αιώνα, ιδρύθηκαν άλλα 14. Η παρακμή τους ξεκίνησε από τα μέσα του ΙΗ' αιώνα, ενώ ο Αλή πασάς δεν έμεινε ασυγκίνητος μπροστά στη θέα τους. Ως και κανόνια χρησιμοποίησε στα 1809 για να καταστρέψει το μοναστήρι του Αγίου Δημητρίου. Η οικονομική διαχείριση μετά την επανάσταση και η απληστία των πατριαρχικών έξαρχων τα οδήγησε στη διάλυση.

Σήμερα, πέντε είναι τα εκεί σημαντικά μοναστήρια:

Η Μονή του Μεγάλου Μετεώρου, το Μετέωρο. Βρίσκεται στον πιο απότομο και πιο χαρακτηριστικό βράχο.

Η Μονή Ρουσάνου, όπου το ανέβασμα μέχρι το 1897 γινόταν με ανεμόσκαλα.

Η Μονή Αγίας Τριάδας, που την έκτισε ο μοναχός Δομέτιος το 1458. Μια κυκλική σκάλα με 140 σκαλοπάτια οδηγεί στο μοναστήρι. Στο βράχο είναι σκαλισμένο το παρεκκλήσι του Αγίου Ιωάννου του Προδρόμου.

Η Μονή του Αγίου Στεφάνου. Ο βράχος κατοικήθηκε αρχικά από ερημίτες. Όμως ο αυτοκράτορας του Βυζαντίου, Ανδρόνικος Β' Παλαιολόγος, έδωσε χρήματα και έγιναν νέα κτίσματα και δεξαμενές.

Η Μονή Βαρλαάμ, που οφείλει το όνομά τη στον όσιο κτήτορά της. Στο μοναστήρι αυτό όπου υπάρχει η κάρα του Αγίου Νικολάου του Μετσοβίτη, που μαρτύρησε στα Τρίκαλα το 1617, ο ακαδημαϊκός Ν. Βέης ανακάλυψε 269 χειρόγραφα.

(Έθνος της Κυριακής, 2001 – 2002) (τελευταία επεξεργασία, 29.4.2010)